

MAIG 2026

Núm. 042

Quanta, quanta guerra... Quanta, quanta mort: dos anys de col·lapse demogràfic a Gaza

Enrique Acosta*Investigador Ramon y Cajal (CED-CERCA)***Diego Albrez-Gutierrez***Investigador Max Planck Institute for Demographic Research-MPIDR***Irena Chen***Investigadora Max Planck Institute for Demographic Research-MPIDR***Ana C. Gómez-Ugarte***Investigadora Max Planck Institute for Demographic Research-MPIDR*

Després de vint-i-quatre mesos d'ofensiva militar a la Franja de Gaza, la profunditat de la seva fractura demogràfica continua oculta rere la boira estadística. En aquest número, un equip de recerca del Centre d'Estudis Demogràfics (CED) i del Max Planck Institute for Demographic Research (MPIDR) presenta una avaluació que corregeix, mitjançant un enfocament bayesià, el subregistre estructural del 40 % en les estadístiques oficials de mortalitat. Els resultats desvetllen un col·lapse sense precedents en la història recent: una contracció poblacional neta del 10,6 % i més de 115.000 morts directes acumulades, que equival a una pèrdua del 5 % de la població resident inicial.

L'anàlisi desagregada per "anys-guerra" captura l'extrema intensitat del conflicte: durant el primer any, el risc de mortalitat es va multiplicar per 12,7 i l'esperança de vida es va desplomar fins als 29,5 anys; durant el segon any, el risc es va mantenir 7,4 vegades per sobre de la línia de base i l'esperança de vida es va situar en 40,4 anys. Aquestes xifres consoliden una regressió històrica d'un segle en els nivells de supervivència, retrocedint a paràmetres de finals de l'era otomana.

L'estructura de la sobremortalitat ratifica un patró de violència transversal que colpeja sistemàticament la població no combatent, concentrant en nens, dones i adults grans el 57 % de les víctimes en el primer període i més del 40 % en el segon. A aquest balanç violent directe cal afegir-hi un enfonsament de la natalitat i una crisi humanitària i ambiental amb una inèrcia tal que comportarà un excés de mortalitat molt després d'un eventual alto el foc. Dimensionar aquesta devastació amb rigor mètric és un imperatiu ètic i científic indispensable per fonamentar futurs processos de reparació basats en l'evidència.

Superar la boira estadística de la guerra: l'anàlisi demogràfica desvetlla una devastació extrema

L'anàlisi de l'impacte dels conflictes bèl·lics sobre la població ha estat abordat per la demografia tradicionalment des de dos vessants: la directa, l'estimació quantitativa de costos per mortalitat violenta i, la indirecta, que afegeix a la mortalitat violenta els efectes en la migració, la fecunditat i les unions familiars. Les perspectives contemporànies superen l'enfocament clàssic del simple recompte de víctimes. La disciplina actual busca calibrar la magnitud i profunditat de la fractura demogràfica mitjançant l'anàlisi de l'escurçament de la longevitat, la pèrdua de vida potencial per mort prematura i la quantificació del dol en l'estructura social dels supervivents. En complir-se dos anys de l'inici de la guerra a la Franja de Gaza, l'escala i la velocitat de la mortalitat observada reflecteixen una devastació humana extrema que desmantella les trajectòries vitals i erosiona irreversiblement les xarxes de parentiu i cura. Documentar aquesta ruptura amb rigor demogràfic és un imperatiu científic indispensable per fer visibles els danys i orientar la reparació. No obstant això, mesurar aquesta devastació en plena crisi activa planteja un desafiament majúscul: la destrucció d'infraestructures crítiques ha fet perdre tota la fiabilitat dels registres oficials i ha bloquejat la recollida d'estadístiques tradicionals. El 6 d'octubre de 2025, el Ministeri de Salut de Gaza registrava 67.160 morts directes, disposant d'informació demogràfica sobre prop del 90 % de les víctimes. Tanmateix, l'enfonsament físic de la infraestructura de registre, la devastació de l'entorn i la permanència de milers de cossos sota la runa suggereixen que les xifres oficials representen només una fracció de l'impacte real sobre la pèrdua de vides.

Per esmenar aquesta limitació, estudis independents han recorregut a tècniques d'estimació indirecta. Mitjançant l'aplicació de mètodes de captura-recaptura que triangulen diferents fonts d'informació (Jamaludine et al., 2025) i el desenvolupament d'enquestes poblacionals representatives sobre el terreny (Spagat et al., 2026), aquestes investigacions han convergit a situar el subregistre estructural entorn del 40 % en les estadístiques oficials de mortalitat per trauma. Davant d'aquesta realitat, el nostre estudi introdueix un marc metodològic que articula explícitament les estimacions de subregistre amb l'estructura demogràfica de la població exposada al risc (Gómez-Ugarte et al., 2025). En comptes d'aplicar factors de correcció rígids, hem desenvolupat un enfocament bayesià que modela formalment la incertesa de les fonts primàries, abordant tant les

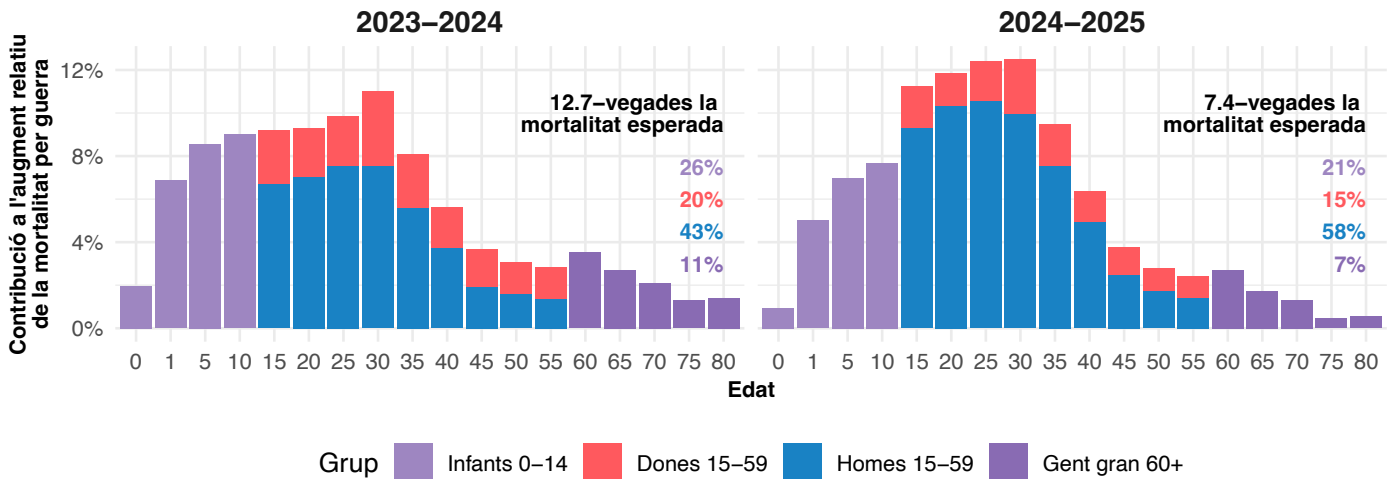

Figura 1. Contribució a l'increment relatiu de la mortalitat per conflicte, per grup d'edat i sexe (Gaza, 2023-2025)

deficiències en la cobertura total del registre com en la distribució per sexe i edat de les víctimes. A diferència de l'estudi original de Gómez-Ugarte et al. (2025), que finalitzava la seva anàlisi el desembre de 2024, aquesta publicació actualitza i corregeix les sèries oficials estenent-se fins a l'octubre de 2025, assumint la bretxa estructural del 40 % —seguint les estructures de sexe i edat de Jamaludine et al. (2025) i Spagat et al. (2026) . Així mateix, per tal de recalculer amb precisió la població realment exposada al risc, la metodologia integra la migració forçosa, assegurant que els errors de mesurament es propaguin de manera matemàticament consistent cap a les estimacions finals del cost en vida humana.

Per capturar les variacions en la intensitat de la violència i les condicions de vida, l'horitzó temporal s'ha estructurat en dos "anys-guerra": el primer (7 d'octubre de 2023 - 6 d'octubre de 2024) i el segon (7 d'octubre de 2024 - 6 d'octubre de 2025). L'impacte de la crisi s'ha avaluat comparant els indicadors observats amb un escenari contrafactual de mortalitat esperada en absència de conflicte. A través d'aquest contrast, l'anàlisi reporta indicadors d'increment relatiu de la mortalitat, pèrdua d'esperança de vida i anys potencials de vida perduts, oferint una visió integral de les repercussions sobre la població.

La cronificació de la violència extrema: persistència del risc demogràfic en la població no combatent

Comprendre la veritable magnitud de l'impacte demogràfic exigeix situar la sobremortalitat violenta actual en un contínuum històric. D'aquesta manera, la violència crònica

i latent de l'ocupació —caracteritzada per una dinàmica de desgast estructural sostingut— configura l'estat de profunda vulnerabilitat prèvia sobre el qual impacta la crisi de violència extremadament aguda desencadenada a partir de 2023. La Franja de Gaza ha estat sota ocupació bèl·ligera des de 1967, sotmesa a un bloqueig prolongat des de 2007 i amb aproximadament el 70 % de la seva població en condició de refugiada abans de 2023. A partir de la intensificació dràstica de l'ofensiva el 2023, la població gaziana ha patit un procés de contracció demogràfica multifactorial induïda per la guerra.

Estimacions de l'Oficina Central d'Estadístiques de Palestina (PCBS) indiquen que la Franja de Gaza —la població inicial de la qual se situava en aproximadament 2,1 milions de persones— ha experimentat un descens poblacional net del 10,6 % en tan sols dos anys. Aquest trencament històric és el resultat d'una interacció sinèrgica entre la mortalitat violenta, l'èxode migratori forçat de prop de 100.000 persones i l'enfonsament de la fecunditat, derivat directament de la malnutrició i del trauma psicològic agut que pateix la població civil (PCBS, 2025; UNFPA, 2025). En aquest escenari de crisi multidimensional, la nostra estimació central situa les morts directes acumulades durant els dos primers anys de guerra per sobre de 115.000 (interval d'incertesa de 104.000 a 129.000 defuncions). Aquest volum de pèrdua humana directa equival, per si sol, a l'erradicació del 5 % de la població inicial resident a l'inici de les hostilitats.

La desagregació temporal de l'anàlisi revela la dinàmica de la intensitat del risc de mortalitat. El primer any de guerra (octubre de 2023 - octubre de 2024) va estar marcat per una violència extrema, que va elevar dramàticament la mortalitat fins a situar-la 12,7 vegades per sobre de la que s'esperaria en absència de la guerra. La distribució interna d'aquesta sobremortalitat va confirmar empíricament el

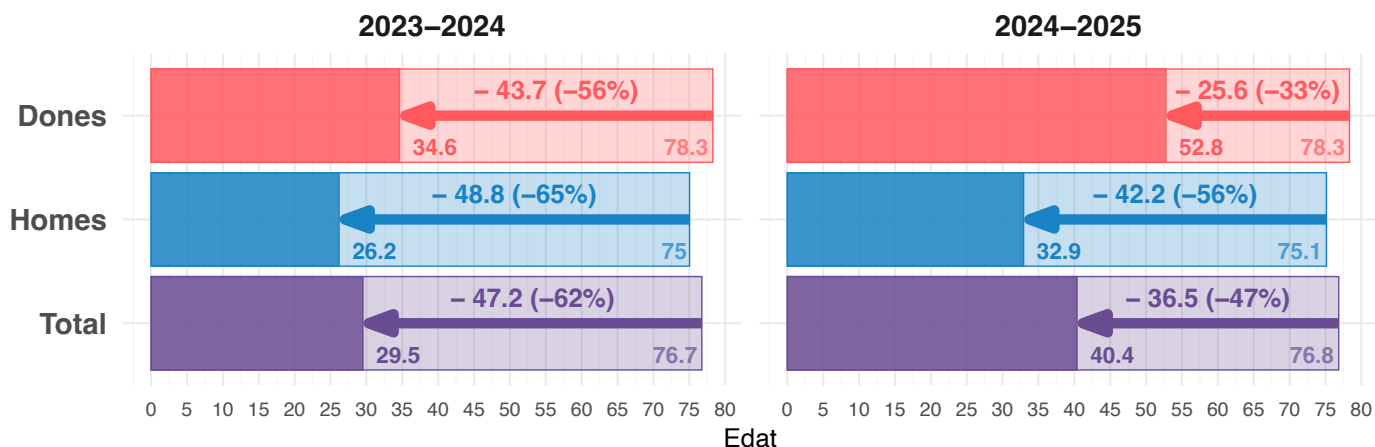

Figura 2. Caiguda de l'esperança de vida en néixer (e0) a la Franja de Gaza sota l'impacte del conflicte (2023-2025)

seu caràcter transversal: el 57 % de la mortalitat violenta es va concentrar en menors de 15 anys, dones i adults més grans de 60 anys. Aquest perfil demogràfic trenca amb el patró dels conflictes convencionals, on la sobremortalitat sol concentrar-se en combatents masculins joves. A Gaza, la violència és transversal: l'impacte combinat de bombardejos a gran escala sobre entorns residencials i la destrucció sistèmica de la infraestructura vital traslladen el risc letal, de manera generalitzada, cap a la població no combatent (Figura 1).

Durant el segon any de guerra (octubre de 2024 - octubre de 2025), el risc relatiu de mort es va mantenir 7,4 vegades superior a la línia de base. Malgrat el descens d'aquest multiplicador de risc, la proporció de morts entre els perfils civils més vulnerables va persistir per sobre del 40 % del total registrat. Lluny de representar una finestra de recuperació, la persistència d'aquests nivells confirma la cronificació d'aquest patró de violència extrema generalitzada, perpetuant l'impacte directe sobre segments demogràfics teòricament desvinculats de les accions de combat.

Dol i desestabilització: els costos reals de la guerra més enllà de les armes

L'impacte sobre l'esperança de vida en néixer reflecteix l'ensorrament vital a escala poblacional: en el primer any de guerra l'esperança de vida va caure fins als 29,5 anys (una reducció del 60 % respecte als 77 anys esperats en absència de mortalitat per guerra) i fins als 40,4 anys en el segon (una reducció del 50 %) (Figura 2). Aquestes xifres revelen una regressió abrupta d'una magnitud excepcional en el període

analitzat. Cal recordar que, en aquest context, l'esperança de vida mesura la intensitat de la mortalitat durant la guerra i no prediu la longevitat dels supervivents. Prenent com a base la reconstrucció històrica de McCarthy (2019), les probabilitats de supervivència a la Franja de Gaza durant aquests dos anys han disminuït fins a nivells semblants als de finals de l'era otomana, fet que equival a un retrocés de més d'un segle.

En centrar-nos exclusivament en les persones que van morir directament per la guerra, trobem que l'edat mitjana de les persones mortes és de només 26 anys per a les dones i 28 per als homes. En termes de la mètrica demogràfica, això es tradueix, respectivament, en una pèrdua mitjana de 54 i 49 anys de vida potencial; és a dir, van viure només un terç del que s'esperaria en condicions ordinàries.

Aquesta magnitud de trajectòries vitals truncades transcendeix el cost individual. Cada defunció desencadena una "ona expansiva de dol" que desestabilitza completament els entorns familiars i comunitaris: es perden figures de cura i es redistribueixen forçosament els rols domèstics —incrementant la càrrega sobre segments críticament vulnerables—, fet que instaura un trauma generacional sever i difícil de revertir (Acosta et al., 2026; Albrez-Gutierrez et al., 2024).

Anatomia d'un dany sistèmic i inèrcia letal

Aquesta anàlisi demostra que les eines demogràfiques permeten estimar l'impacte dels conflictes sobre la supervivència poblacional, fins i tot en crisis actives on les dades són incompletes o controvertides. La combinació d'indicadors com l'excés de mortalitat, la caiguda de l'esperança de vida i els anys de vida perduts permet mesurar la profunditat de l'esvoranc, evidenciant una

fractura irreparable en el potencial biològic i social de la població.

Aquestes tècniques permeten identificar la rellevància de la mortalitat indirecta i els seus efectes diferits, subratllant que les xifres de violència directa representen només un llindar inferior davant d'un escenari de desarticulació sistèmica. Aquest escenari està marcat per l'erosió de les xarxes de cura, el desplaçament forçat de més del 90 % de la població, la degradació mediambiental i la devastació de les infraestructures civils i dels habitatges (OCHA, 2026; UNEP, 2025). Aquestes condicions van portar una comissió independent de l'Assemblea General de l'ONU (2025) a qualificar els fets de genocidi, emmarcant l'excepcionalitat de l'escenari documentat. En conjunt, aquests factors configuren una inèrcia letal que continuarà ampliant el nombre de víctimes molt després que cessin les hostilitats. La quantificació del nombre de víctimes constitueix, sens dubte, un repte central per a la investigació demogràfica. Aquest procés comporta una elevada complexitat de mesura a causa de les dinàmiques de latència de la inseguretat alimentària i del col·lapse sanitari que, a diferència de la violència traumàtica, requereixen períodes perllongats

per manifestar-se com a defuncions observables. Les estratègies demogràfiques capaces de captar trajectòries diferides són fonamentals per evitar la infravaloració de les conseqüències totals. En aquest marc, les troballes que suggereixen que la mortalitat indirecta podria afegir entorn d'un 10 % addicional a les morts directes (Spagat et al., 2026) s'han d'interpretar com un llindar inferior, subjecte a revisió a mesura que aquesta crisi continuï materialitzant-se amb el pas del temps.

Dimensionar aquest xoc amb rigor demogràfic ofereix un pilar empíric insubstituïble per confrontar la normalització de la violència, proporcionant l'evidència estructural que ha de complementar els testimonis humans i els processos jurídics de reparació. Aquests indicadors han de complementar una agenda de recerca que abordi la desarticulació social i l'impacte sobre la salut mental d'una població sotmesa a traumes generacionals, per tal de complir amb la necessitat ètica de documentar la crisi i contribuir a processos de reparació basats en evidència fiable.

Referències bibliogràfiques

Acosta, E., Alburez-Gutierrez, D., Gargiulo, M., & Torres, C. (2026). Weaponizing Kinship: A Demographic Analysis of Bereavement in the Colombian Conflict. *Population and Development Review*, 0(0). <https://doi.org/10.1111/padr.70048> DOI: 10.1111/padr.70048

Alburez-Gutierrez, D., Acosta, E., Zagheni, E., & Williams, N. E. (2024). The long-lasting effect of armed conflicts deaths on the living: Quantifying family bereavement. *Science Advances*, 10(30), eado6951. <https://doi.org/10.1126/sciadv.ado6951> DOI: 10.1126/sciadv.ado6951

United Nations General Assembly. (2025). Gaza genocide: A collective crime: Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967 (A/80/492). <https://docs.un.org/en/A/80/492>

Gómez-Ugarte, A. C., Chen, I., Acosta, E., Basellini, U., & Alburez-Gutierrez, D. (2025). Accounting for uncertainty in conflict mortality estimation: An application to the Gaza War in 2023-2024. *Population Health Metrics*, 23(1), 55. <https://doi.org/10.1186/s12963-025-00422-9> DOI: 10.1186/s12963-025-00422-9

Jamaluddine, Z., Abukmail, H., Aly, S., Campbell, O. M. R., & Checchi, F. (2025). Traumatic injury mortality in the Gaza Strip from Oct 7, 2023, to June 30, 2024: A

capture–recapture analysis. *The Lancet*, 405(10477), 469–477. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(24\)02678-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(24)02678-3) DOI: 10.1016/S0140-6736(24)02678-3

McCarthy, J. (2019). *The Population of Palestine: Population History and Statistics of the Late Ottoman Period and the Mandate*. Columbia University Press.

OCHA. (2026). Reported impact snapshot | Gaza Strip (25 March 2026) (Reported Impact Snapshot 25 March 2026). <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-25-march-2026>

PCBS. (2025). A brief on the status of the Palestinian people at the end of 2025. PCBS. <https://www.pcbs.gov.ps/post.aspx?lang=en&ItemID=6137>

Spagat, M., Pedersen, J., Shikaki, K., Robbins, M., Bendavid, E., Hegre, H., & Guha-Sapir, D. (2026). Violent and non-violent death tolls for the Gaza conflict: New primary evidence from a population-representative field survey. *The Lancet Global Health*, 14(4), e552–e559. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(25\)00522-4](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(25)00522-4) DOI: 10.1016/S2214-109X(25)00522-4

UNEP. (2025). Environmental Impact of the Escalation of Conflict in the Gaza Strip: Second assessment of environmental damage and recommendations for recovery and reconstruction planning. The United Nations

Environment Programme (UNEP). <https://doi.org/10.59117/20.500.11822/48536>

UNFPA. (2025). UNFPA warns of catastrophic birth outcomes in Gaza amid starvation, psychological trauma and collapsing healthcare. UNFPA. <https://palestine.unfpa.org/en/news/unfpa-warns-catastrophic-birth-outcomes-gaza-amid-starvation-psychological-trauma-and>

Cita

Acosta, E., Alburez-Gutierrez, D., Chen, I., Gómez-Ugarte, A. (2026). "Guerra, tanta guerra... mort, quanta mort: dos anys de col·lapse demogràfic a Gaza", *Perspectives Demogràfiques*, 42: 1-4 (ISSN: 2696- 4228). DOI: 10.46710/ced.pd.cat.42

ISSN

ISSN 2696-4228

DOI

<https://doi.org/10.46710/ced.pd.cat.42>

Editors

Andreu Domingo i Albert Esteve

Correspondència dirigida a

Enrique Acosta
eacosta@ced.uab.cat

Maquetació

Eva Albers, Eulàlia Camps i Xavier Ruiz

Agraïments

Agraïm a Ameer Saabneh, Andreu Domingo i Albert Esteve pels seus valuosos comentaris i suggeriments durant la preparació d'aquest manuscrit.

Direcció X

@CEDemografia

LinkedIn

<https://www.linkedin.com/company/centre-estudis-demografics/>

Contacte

Centre d'Estudis Demogràfics
Carrer de Ca n'Altayó, Edifici E2
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra / Barcelona
Espanya
+34 93 5813060
demog@ced.uab.cat
<https://ced.cat/>